

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิติก (hermeneutic) เพื่อบรรยายและอธิบายประสบการณ์การเยียวยาด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสีรักษาที่มีความผาสุกทางจิตวิญญาณ

บริบทของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาประสบการณ์การเยียวยาด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสีรักษาที่มีความผาสุกทางจิตวิญญาณใน โรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในภาคใต้ สำหรับบริบทของโรงพยาบาลที่ศึกษาเป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ มีวัดอยู่ตรงข้ามโรงพยาบาล ซึ่งวัดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมูลนิธิของโรงพยาบาล เพื่อปรับให้เป็นที่พักชั่วคราวของผู้ป่วยและญาติในระหว่างที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการเป็นผู้ป่วยจากทุกจังหวัดของภาคใต้ และเป็นสถานที่ที่ให้การรักษาผู้ป่วยที่ต้องได้รับรังสีรักษา ซึ่งผู้รับบริการมีทั้งผู้ป่วยใน และผู้ป่วยนอก โดยให้การรักษาทั้งในและนอกเวลาราชการ และจะเดินทางมารับรังสีรักษา 5 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาในการรับรังสีรักษาประมาณ 4-8 สัปดาห์ ระยะเวลาของการรักษาขึ้นอยู่กับโรค ระยะของโรค และจุดมุ่งหมายของการรักษา ขั้นตอนการรับการรักษาในวันแรกที่ผู้ป่วยเข้ามาในหน่วยรังสีรักษาจะได้รับการอธิบายและแนะนำจากแพทย์เพื่อพูดคุยวางแผนเกี่ยวกับการรักษาด้วยรังสีรักษา จากนั้นจึงส่งให้พยาบาลให้คำปรึกษาพูดคุยและแนะนำเกี่ยวกับการรับรังสีรักษา และมารับรังสีรักษาตามแผนการรักษาของแพทย์ หลังจากเข้ามาได้รับการรักษาในหน่วยรังสีรักษาผู้ป่วยจะได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยส่งเสริมให้สามารถปรับตัวต่อโรคและการรักษา ซึ่งจะมีการจัดกิจกรรมขึ้นทุกวันพฤหัสบดีเพื่อให้ความรู้และเป็นกำลังใจกับผู้ป่วยและญาติผู้ดูแล กิจกรรมที่จัดขึ้นมีทั้งการแนะนำการดูแลตนเองระหว่างรับรังสีรักษา การนวด การฟังธรรม การดูแลตนเองระหว่างรับรังสีรักษา และกิจกรรมนันทนาการ โดยให้ผู้ป่วยและญาติมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น

ผู้ป่วยนอกที่มารับการรักษาจะพักอาศัยอยู่ที่วัด หอพัก บ้านญาติ และบ้านของตนเอง แล้วแต่ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการเดินทาง ผู้ที่มารับรังสีรักษาส่วนใหญ่จะมาพักที่วัด

ร่วมกับผู้ป่วยโรคอื่นๆ ที่มารอรับการรักษาในโรงพยาบาลรวมทั้งญาติของผู้ป่วย ผู้ป่วยที่ได้รับรังสีรักษาส่วนใหญ่จะมีผู้ดูแล 1 คนต่อผู้ป่วย 1 ราย หลังจากตรวจรักษาเสร็จในแต่ละวันผู้ป่วยจะนั่งสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับโรค การรักษา และเรื่องทั่วๆ ไปของตนเอง ในวัดจะมีกิจกรรมทางศาสนาจัดขึ้นตามเทศกาลต่างๆ มีงานบุญเป็นช่วงๆ ผู้ป่วยส่วนหนึ่งที่พักอยู่ที่วัดก็จะเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญ ตักบาตร ไหว้พระ ฟังธรรม เป็นต้น และในแต่ละเดือนจะมีจะมีการนำผู้ป่วยไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ เช่น ไปเที่ยวทะเล สวนสัตว์ เป็นต้น โดยกลุ่มอาสาสมัครที่ดูแลผู้ป่วยมะเร็งแบบประคับประคองของโรงพยาบาล นอกจากการนำผู้ป่วยไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ แล้วจะมีการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในกลุ่มผู้ป่วยด้วยกันเอง ซึ่งจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับโรคและการรักษา การดูแลตนเอง การปรับตัวในกลุ่มผู้ป่วยด้วยกัน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ป่วยมะเร็งประเภทผู้ป่วยนอกที่ได้รับรังสีรักษาทั้งเพศหญิงและเพศชาย ที่อยู่ระหว่างการรักษาด้วยรังสีรักษาในหน่วยรังสีรักษาโรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในภาคใต้ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวน 10 ราย เป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ทั้งที่การศึกษานี้ไม่ได้เจาะจงศาสนาของผู้ให้ข้อมูล แต่เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลที่นับถือศาสนาอื่น เช่น อิสลาม มีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์ที่ได้ระบุไว้จึงไม่สามารถเข้าเป็นผู้ให้ข้อมูลได้ เกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลมีดังนี้

1. อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี
2. เป็นผู้ป่วยทราบว่าผลการวินิจฉัยโรคเป็นมะเร็ง
3. ได้รับการรักษาด้วยรังสีรักษาไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์
4. ได้รับการรักษาโดยใช้รังสีรักษาเพียงอย่างเดียว
5. มีค่าระดับคะแนนความพึงพอใจทางจิตวิญญาณระดับมาก (ภาคผนวก ก. ส่วนที่ 3)
6. สามารถสื่อสารเข้าใจ
7. ยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัย

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลังจบการศึกษาเข้าทำงานในโรงพยาบาลสงขลา นครินทร์ในจังหวัดสงขลา มีประสบการณ์ทำงานในการดูแลผู้ป่วยแผนกอายุรกรรม 4 ปี และเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด และได้ใช้หลักธรรมในศาสนาพุทธมาเยียวยาตนเอง เพื่อให้เข้าใจแนวคิด ความเชื่อ และหลักธรรมที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้วิจัยจึงเข้าฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานหลักสูตร 10 วันของท่านอาจารย์โกเอ็นก้า ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจปรากฏการณ์เยียวยาที่ศึกษา และสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ลึกซึ้งขึ้น

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการศึกษานี้มีทั้งหมด 3 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนา ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน การจ่ายค่ารักษา ความเพียงพอของรายได้ ระยะเวลาของการเป็นโรค การวินิจฉัยโรคมะเร็งและระยะ การรักษาที่เคยได้รับ ผู้ดูแลขณะเจ็บป่วย อาการที่เกิดขึ้นขณะรับรังสีรักษา ที่อยู่ขณะรับการรักษา จำนวนของการได้รับรังสีรักษาทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้เพื่อประกอบการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ยังมีเครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แนวคำถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสีรักษา ซึ่งจะถามเกี่ยวกับประสบการณ์การเยียวยาด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสีรักษาที่มีความผาสุกทางจิตวิญญาณ การให้ความหมายของความผาสุกทางจิตวิญญาณ และ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการเยียวยาทางด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งระหว่างรับรังสีรักษา

2.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เทปบันทึกเสียง คลิปเทป สมุดบันทึกข้อมูลภาคสนาม

การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงได้เตรียมตัวทั้งเนื้อหา และวิธีการวิจัย สร้างแนวคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การเยียวยาด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้ รับรังสีรักษาที่มีความผาสุกทางจิตวิญญาณ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปทดลองใช้ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่ต้องการ จำนวน 2 ราย เพื่อความเหมาะสมของแนวคำถามและภาษาที่ใช้ จากนั้นจึงนำมาตรวจสอบแก้ไข และนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้ รับรังสีรักษาจำนวน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิญญาณ 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ 1 ท่าน

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยเตรียมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เทคนิคการสัมภาษณ์เจาะลึก การบันทึกภาคสนาม การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดและครอบคลุมเพื่อให้เกิดความเข้าใจวิธีการเก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

1.2 การสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่จัดทำขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปศึกษานำร่อง (pilot study) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจริงจำนวน 2 ราย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การจดบันทึก รวบรวม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทำการตรวจสอบและแก้ไขภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา และแนวคำถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสีรักษาจำนวน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิญญาณ 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ 1 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือไปตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

1.3 การเตรียมหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาด้านจริยธรรมไปยังเลขานุการคณะกรรมการด้านจริยธรรมคณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เพื่อพิจารณาขั้นต้นและเสนอโครงการวิจัยไปยังบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ขั้นตอนการ

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2.2 ผู้วิจัย ทำหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงโรงพยาบาลศูนย์ที่เป็นสถานที่เก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในหน่วยรังสีรักษาซึ่งเป็นประเภทผู้ป่วยนอก

2.3 ผู้วิจัยเข้าไปแนะนำตัวเอง และสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยที่หน่วยรังสีรักษา จากนั้นจึงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามคุณสมบัติที่กำหนด ซึ่งใช้แบบสอบถามของสมพร (2541) ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับความร่วมมือในการทำวิจัย และพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ป่วยในการเข้าร่วมวิจัย พร้อมทั้งอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย หรือต่อเนื่องไปจนถึงที่บ้านในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับรังสีรักษาครบก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลจะสิ้นสุดหรืออัมต

2.4 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งใช้เวลาประมาณ 45-60 นาทีต่อครั้ง การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายประมาณ 2-3 ครั้ง การสัมภาษณ์จะเริ่มเมื่อผู้ให้ข้อมูลมีความพร้อมและอยู่ในบรรยากาศที่เหมาะสมมีความเป็นส่วนตัวโดยเริ่มต้นด้วยการพูดเรื่องทั่วๆ ไปให้ผู้ปวยรู้สึกผ่อนคลายและลดความตึงเครียด จากนั้นจึงใช้แนวคำถามที่สร้างขึ้นในการสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการฟัง การสะท้อนกลับ การยกตัวอย่าง เทคนิคการสรุป และการเจาะลึกคำถามในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน นอกจากนี้ยังสังเกตสีหน้าท่าทาง พฤติกรรมผู้ให้ข้อมูลขณะให้การสัมภาษณ์ จดบันทึกในประเด็นที่สำคัญขณะที่ให้สัมภาษณ์และสังเกตได้ตามความเป็นจริง แล้วนำมาบรรยายสถานการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์ในแต่ละวัน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป การสัมภาษณ์จะสิ้นสุดเมื่อข้อมูลมีความอัมตคือไม่เกิดประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติมและผู้วิจัยเข้าใจประสบการณ์ที่ศึกษานั้นอย่างชัดเจนและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

2.5 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการไปนั่งสังเกตลักษณะกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ ขณะรับการรักษาด้วยรังสีรักษาที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้เห็นและเข้าใจ บริบทของการศึกษารวมทั้งผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.6 การบันทึกเทป เตรียมเครื่องมือที่ช่วยบันทึกในการสัมภาษณ์ รวมทั้งอุปกรณ์ที่ช่วยในการบันทึกเสียงให้พร้อม การบันทึกจะกระทำเมื่อเริ่มสัมภาษณ์จะเลือกตามแนวคำถามที่ต้องการศึกษา และจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนทำการบันทึกทุกครั้ง

2.7 การถอดเทปแปลข้อมูล หลังจากสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในแต่ละวันจะทำการถอดเทปบันทึกทั้งหมดมาเป็นข้อความเชิงบรรยายที่เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ และอ่านข้อความทั้งหมดที่ได้จากการถอดเทปทั้งหมด อ่านและขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นการให้ความหมายความพาสูกทางจิตวิญญาณ การใช้ประสบการณ์ แนวคิด วิธีการ และทักษะในการเชี่ยวชาญด้านจิตวิญญาณ และปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อความพาสูกทางจิตวิญญาณ จากนั้นจึงทำการตรวจสอบว่าข้อความใดไม่ชัดเจนและต้องนำไปสัมภาษณ์ซ้ำในครั้งต่อไป

2.8 การตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่มีความตรง และมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีการดังนี้

2.8.1) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (credibility) ผู้วิจัยใช้เทคนิคที่สร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยการเข้าไปสร้างสัมพันธภาพก่อนการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลจนเกิดความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย และหลังจากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การบันทึก และการสังเกต มาประมวลและวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้อง (member checking) ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล

2.8.2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีต่างๆ มาใช้ร่วมกันในการแปลความข้อมูลเพื่อป้องกันและลดความลำเอียงที่อาจเกิดจากตัวนักวิจัย

2.8.3) มีการบรรยายถึงผู้ให้ข้อมูล บริบทและปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์การเชี่ยวชาญด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่มีความพาสูกทางจิตวิญญาณระหว่างรับรังสีรักษา (thick description) ซึ่งใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณานำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในบริบทที่คล้ายคลึงกันได้ (transferability) ตลอดจนบรรยายกระบวนการศึกษาอย่างละเอียดชัดเจนมีความไว้วางใจได้ (dependability) และมีการยืนยันความถูกต้อง (confirmability) โดยมีการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2 ท่านอย่างละเอียดช่วยตรวจสอบทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นในการศึกษา และสามารถตรวจสอบได้ (inquiry audit) ซึ่งข้อมูลมีหลักฐานยืนยันได้ (audit trail) ประกอบด้วย ข้อมูลดิบ ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ และการบันทึกภาคสนาม รวมทั้งเทปบันทึกเสียง

2.9 การพิทักษ์สิทธิ์ ผู้วิจัยขออธิบายถึงการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมวิจัยโดยละเอียด โดยอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่า การสัมภาษณ์เจาะลึกจำเป็นต้องใช้เทปบันทึกเสียงประกอบทุกครั้ง เพื่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล และเก็บเทปบันทึกเสียงไว้เป็นความลับนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยเท่านั้น ชื่อที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะเป็นชื่อที่สมมุติขึ้น และหากมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใด จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ให้ข้อมูลก่อนเสมอ ระยะเวลาของการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งผู้วิจัยจะแจ้งกับผู้ให้ข้อมูลทราบ โดยตกลงร่วมกันและเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ หากผู้ให้ข้อมูลมีอาการผิดปกติใดๆ ทางด้านร่างกาย หรือมีความรู้สึกกระตือรือร้นเกินไป ผู้วิจัยจะหยุดการสัมภาษณ์ และให้การพยาบาลหรือส่งต่อเพื่อการรักษาที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสามารถซักถามข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้ได้ และผู้ให้ข้อมูลสามารถที่จะถอนตัวจากการศึกษาได้ตามต้องการโดยไม่ต้องให้เหตุผลกับผู้วิจัย เมื่อยินยอมเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ให้ลงนามในแบบฟอร์มการพิทักษ์สิทธิ์ หรือกล่าวยินยอมด้วยวาจา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของ แวนมานัน (van Manen, 1990) โดยเป็นวิธีการที่จะทำให้สามารถเข้าใจประสบการณ์ที่ศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง โดยกระบวนการวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้แปลความและตีความ เพื่ออธิบายความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นของผู้ให้ข้อมูล โดยศึกษาลักษณะต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลในบริบทที่เป็นอยู่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิต สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลเคยผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ค้นหาประสบการณ์ที่กำลังศึกษา เพื่อเข้าถึงประสบการณ์ที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูลในบริบทที่ต้องการศึกษา โดยทำความเข้าใจกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นของผู้ให้ข้อมูล
3. การสะท้อนคิดคำหลักสำคัญ โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความหมาย และการใช้ประสบการณ์การเยียวยาด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่มีความผาสุกทางจิตวิญญาณระหว่างรับรังสีรักษา เพื่อให้เข้าใจประสบการณ์ที่ศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ถอดข้อความจากบทสัมภาษณ์อย่างละเอียด

3.2 อ่านข้อมูลและพยายามดึงคำหลักสำคัญของประสบการณ์ที่ศึกษาจากข้อมูลที่ได้มา โดยใช้วิธีการ 3 วิธีดังนี้

3.2.1 วิธีอ่านรายละเอียด (the detailed or line - by - line approach) โดยการอ่านบทสัมภาษณ์ทั้งหมดอย่างละเอียดทุกคำพูด ทุกประโยค และทำความเข้าใจกับรายละเอียดของข้อมูลซึ่งเป็นประโยคหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

3.2.2 วิธีอ่านโดยการเลือกอ่าน (selective approach or highlighting approach) โดยการอ่านหลายๆ รอบในประโยค คำพูดหรือคำวลีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แล้วขีดเส้นใต้ประโยคหรือคำที่เป็นความหมายและเกี่ยวข้องกับการศึกษา

3.2.3 วิธีอ่านโดยภาพรวม (wholistic approach or sententious approach) โดยอ่านภาพรวมทั้งหมดแล้วทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดโดยภาพรวมเพื่อสามารถเข้าใจประเด็นที่ศึกษาโดยภาพรวม

3.3 รวมคำหลักที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษา

3.4 นำคำหลักที่ได้ไปตรวจสอบความตรงของข้อมูลไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูล และสัมภาษณ์เพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน จากนั้นจึงนำข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลทุกรายมาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์แปลความ หาคำหลักของการศึกษาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

4. เขียนและบรรยายปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยนำคำหลักสำคัญที่ได้มาจากการศึกษาทั้งหมด มาทำความเข้าใจ และเขียนบรรยายถึงปรากฏการณ์ที่ศึกษาโดยการปรับคำให้มีความเหมาะสมชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย เสนอให้เห็นในภาพรวม

5. การคงไว้ซึ่งคำหลักที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษา จะควบคุมไม่ให้คำหลักที่ได้จากการศึกษาออกจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยจะไม่นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นตัวกำหนดหรือเป็นกรอบของการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงที่ได้มาจากการศึกษา

6. ทำให้มีความสมดุลของบริบทที่ศึกษาโดยมีการพิจารณาจากส่วนย่อยและส่วนรวม มีการพิจารณาความสัมพันธ์ของประสบการณ์ย่อยกับประสบการณ์ในภาพรวม ทบทวนถึงกระบวนการต่างๆ แล้วไม่เกิดคำหลักสำคัญหรือสาระสำคัญอื่นๆ ตามมาเพิ่มเติมอีก